

Debrecen 1898
25

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 — kr.
Félévre 5 — " "
Negyedévre 2 — " "
Egy hónapra 1 — " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

10 soros kisbetűs sorozat 5 kr. Nagybetyűs hirdetésnek a sorozatban 10 soros kisbetűs sorozat 7 kr. Hirdetésnek a sorozatban 10 soros kisbetűs sorozat 7 kr.

A költségvetés.

Debreczen, január 26.

(k.) Általános pangás mindenfelé, közöny és nembánomság: ez fogadja a költségvetést, amint a képviselőházba bevonult. A magyar közélet egéről eltűnt a lelkesedés, kihalt a szivekből az érdeklődés, ez az oka, hogy hosszú vita a parlamentben sem várható.

De ha hosszú vitára nem is lehet számítani, a részletes tárgyalásnál a kormánynak mégis el kell készülnie a beható tárgyalásra, mely fel kell hogy ölelje a költségvetésben megnyilatkozó összes kormányzati kérdéseket.

A miniszterelnökség tételénél fel kell hogy vessen az ellenzék újból a bizalmi kérdést, amely a kormányok egész rendszeresen ügött baklövéséi folytán mindig aktuális. Ki kell mutatnia az ellenzéknek azt a tömeges mulasztást, amely a kormányt terheli, a köztevékenység minden ágánál, különösen pedig az Ausztriával szemben követett magatartása folytán. Ugyanitt a fiúmei kérdés is nagyobb hullámokat kell hogy vessen, valamint a horvát miniszteriumnál is több dolog érdemel figyelmet.

A király személye körüli miniszterium jelenleg gazdátlan, az általa elköveteli nemesítési, és bárósítási eljárásért

most nincs aki feleljen, ennek a tárczának a költségvetésével tehát rendes lesz a Ház.

Annál hangosabb kell hogy legyen a belügyi költségvetés tárgyalása, amely a folyton növekedő szociális mozgalom folytán jelenleg legnagyobb gondot igénylő kormányzati ága Magyarországnak. Mert nem a földmivelési sem nem a kereskedelmi miniszter felelős azért, ami most nálunk mind sűrűbb tempóban történik; nem egyéb a mai szociális mozgalmaknak oka, mint a közigazgatás siralmasága.

A honvédelmi miniszterium költségvetésénél újra szóba kell hozni azt a törvényszegést, hogy a Ludovika-akadémiában egyes tantárgyakat németül tanítanak, amit a kormány maga sem lagadott meg csakis épen nyíltan nem ismerte be.

A kereskedelmi miniszterium költségvetése felett ismét a kiegyezési kérdések fognak uralkodni, pedig vannak egyéb fontos részei is e tárczának, amelyek különös figyelmet érdemelnek. Ilyen többek között az államvasutak jövedelmeinek nagymérvű apadása s emellett a tisztviselőknek erejükön felül való kihasználása.

A földmivelési miniszterium költségvetése ismét különös figyelmet érde-

mel. Emlékezhettek mindenki, hogy Darányi miniszter a múlt esztendőben egész szociális programot adott, a melynek két legfontosabb momentuma a telepítési törvény revíziója és az örökberletekkel való kísérlettel bejelentése volt s mindazok helyett kaptunk egy harmadik törvényt, a mely — úgy lehet — lángba fogja a nyáron borítani az egész országot, olyan fura módon megszabályozta a mezőgazdasági munkások és munkások egymásközt való viszonyát.

A közoktatási miniszterium költségvetését — félős — hogy ismét a választási kérdések fogják betölteni, nagy hátrányára a magyar tanügynek, a melynek egy-egy beható költségvetési vita igen nagy hasznára szokott válni.

Az igazságügyminiszteriumban jelenleg az apály korszaka van, a polgári törvénykönyv vajudik az idő méhében, valamint a büntetőtörvény revíziója, a melynek megszüretése szintén nem lesz hiábavaló dolog az ellenzék részéről.

A pénzügyi tárcza költségvetésénél az egyenes adók reformja kell hogy legyen a figyelmet, mert a szegény ember mai terhe immár elviselhetetlen.

Majd a részletes vitánál mindezeket figyelemmel fogjuk kísérni.

A „DEBRECZEN” TÁRCZÁJA.

Őszi virulás.

Szomorú az idő, mint menyasszony, a kit Akarata ellen ad az anyja férjhez, Ki az oltár előtt lassu hervadásról, Hosszu őszről szóló fájdalomakat érez.

Mint, bár fényes dél van, a halottas házon, Lomha borulat ül egész világ felett. Fáinkról esedeseen, nappal úgy, mint éjjel, Láthatatlan kezek tépik a levelet.

Majd meg sóhaj lebben völgyön, halmon által, S utána esedeseen a lomha borulat, Mintha szíve fájna az egész világnak, Rezgő könnyecsepekként hideg esőt hullat.

S e mérhetlen gyászban, lassu hervadásban, Ébredő gyermekként mosolyg a világra, Mintha csak nevetné a szomorú időt, A mi szerelmünknek hófehér virága.

De hajh, búcsúzáskor, az utolsó esőknél A mi ajkunkon is sóhajtván kél a szó . . . Oh, mert ettől félünk, azt kérjük egymástól Nem lesz-e az ősznek virága hervadó ?

Ifj. Szilva István.

A nyakkendő.

A „Debreczen” eredeti tárczája.
Irta. Szabó Janka.

Az ablak kepesára egy kis tükör volt fölakasztva előtte Antal Gábor állott. Csak úgy ingujjban, de már igen szépen megfésült hajjal; (a közepén elválasztva s a halántékain fényesre letapasztva), minthogy latogatásra készült s most a nyakkendőjét akarta nagyon csinosan megkötni. Jó magasra felartotta a fejét, hátra is hajolt egy kissé, hogy a nyomorúságos kis tükörben jól megláthassa az eredményt. Ott volt az egész tükörben nem is látszott más, mint egy esomó gyűrött babos selyem; nagy görcs volt a közepén, melyből a csokor négy ága úgy huzódott és meredt szél, mint a hogy a gyermekek szokták rögzíteni a pókokat, hosszabb és rövidebb labakkal vegyesen.

Ugyan mit babrál már annyi ideig ott az ablaknál? — kérdezte Liza. Talán unta, talán bántotta, talán sajnálta is, hogy Antal Gábor olyan sokaig bajlódik. De a hangjáról nem lehetett észre venni. Mindig olyan érdes, a szava mindig olyan kurta volt, mikor beszélt.

Jöjjön ide, majd megkötöm én.
Liza a széken ül, egy kis fa-zsámoly volt előtte. Arra szokta lábait rakni, mikor feltögzatott az asztal mellett. Most kitolta a zsámolyt es félre tette a varrást.

Antal Gábor pedig engedelmesen letérdelt a zsámolyra s megint olyan magasra feltartotta a fejét, mint az előbb. Most ez

nem csak a nyakkendő érdekében, hanem azért is igen jó volt, mert így kikerülhetett a Liza kutató, panaszos nézését. Egykor szerette ennek a leánynak az apró, fényes szemét, leste pillantásait s megrezzent, ha közelében csillantak meg. Ma már unta, mert nagyon hamar s nagyon alaposan a szíve mélyébe tekinthetett.

Liza előre hajlott s míg két ajkát megvetésre biggyesztette, egy rántással kioldta a nyakkendőt. Vaskos, kövérkes ujjaiavól kétszer háromszor végig simogatta a gyűrött ágakat, kissé megcsóválta a fejét:

— Mar hogy lehet ezt így tönkretenni? Aztán csavarintott egyet rajta, hogy megköti.

Mindig is ilyen ügyetlen volt maga, — mondta az ő érdes panaszos hangján, felig összeszorított ajkai közzül eregetvén ki a szavakat. — Örökké úgy állott rajta a ruha mintha csak vas villával hanyták volna rá. Az inngombját pedig elvesztette, a gallérja félre állott, hat meg a kalapja meg a nyakkendője!

Nevetni akart, de ma nem igen sikerült neki. Ott rekedt a torkában, mellében, a szíve táján s majd megfojtotta.

Antal Gábor türelmetlenül fordított egyet a fején. Ezzel kisiklottak a nyakkendő csúcskei a Liza ujjai közzül.

A leány apró szemei haragosan megvillantak: s még az ajkát is beharapta, nagyon meharagudott. Hogy is lehet ennyire felháborodni egy hasztalan nyakkendő miatt! De Liza már ilyen volt. Apró ürügyek segítettek a

B E L F Ö L D .

Fiume. A rappresentanza felosztása dolgában már döntött a belügyminiszter, ki a minisztertanács határozata alapján megbizta a kormányzót a fölölzött representanza és delegatió összes attributumaival, kivéve a városi szabályrendelet megváltoztatását, városi birtokok eladását, vagy új vásárlását, valamint városi kölcsönök főtételét, bár sürgős esetekben, ha az ügy az új representanza megalakításáig el nem volna halasztható, a kormányzó az utolsó két pontra nézve is intézkedhetik a miniszterium beleegyezésével. A városi takarékpénztár ügyeit egy még a régi representanza által megválasztott öttágu bizottság viszi továbbra is.

Elvi kijelentés.

Debreczen, jan. 26.

A képviselőház tegnap kezdte meg az idei költségvetés általános tárgyalását. Beszéltek Hegedűs Sándor előadó, Horváth Nándor, Zichy János gr. és az ülés végén dr. Thaly Kálmán, ki nek nyilatkozatát addig is, míg alkalmunk lesz szöveg szerint közölni a következőkben adjuk:

Thaly Kálmán: Habár joga volna beszédének holnapra halasztását kérni, nem teszi, mert nem is akar tulajdonképeni beszédet mondani.

Polónyi Géza: Három szóból áll:

Thaly Kálmán: Oszja Horváth vezetését. Különben a maga és pártja nevében a következő nyilatkozatot teszi:

Miután a jelen kormány a második provizorium tárgyalása alkalmából a nemzetnek még az 1867-iki törvényekben biztosított jogait is ezáltalosan, mondhatnók hamis értelmezéssel egészen kiforgatta és a törvény világos rendelkezései ellenére azok ellen valóságos allamesinyt követett el, (Helyeslés a szélsőbalon) célozunk különösen a 68. §-ra, melyet életbe nem léptettek. Elannyira elkövette az

allamesinyt, hogy a politikai helyzet ma már — legyünk őszinték uraim — valódi alkotmányosnak nem tekinthető. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.) Mindezeknél fogva a fűgg. és 48-as párt elhatározta, hogy ezen kormány további fennmaradását a házára nézve sérelmesnek tartván, iránta a legteljesebb bizalmatlanságát fejezi ki, (Helyeslés a szélsőbalon) számára az 1898 évre kívánt költség-előirányzatot meg nem szavazza, sőt a helyzet gyökeres változásából kifolyólag ennek a költségvetésnek az előző években követett példamódja szerinti vitatásához az általános vitában is hozzá nem járul, abban résztvenni nem fog. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Ezt a kijelentést teszi nemcsak a maga, hanem elvtársai nevében is. — (Helyeslés a szélsőbalon.)

K Ü L F Ö L D .

* **A krétai kormányzó.** Krétának nem találnak alkalmas kormányzót, vagy nem akarnak találni. Valóságos komédia az, amit a nagy hatalmak és a porta ebben a kérdésben játszanak. Közel félúczatra rug már a jelöltek száma, de a szerencsétlen sziget még mindig fej nélküli állapotban van és ha jósolni lehet, még sokáig így is marad. Az első jelölt volt György görög herceg. Ezt nem engedhette a kormányzó székbe Törökország, mert akkor a görögök elérték volna azt, aminél többet egy győzelmes hadjáratnál sem érhetek volna el. Kerestek tehát más embert és sok keresgélés után egy egészen semleges embert szemeltek ki a szabad Svájc földjéről Droz ottani ezredes személyében. Csakhogy könnyebb fából vaskarikát csinálni, mint a nagy hatalmaknak és a portának a krétai kormányzó személyében meg egyezni. Mert aki jó a nagy hatalmaknak, az nem jó a portának és aki jó ennek, az nem jó amazoknak. Droz ur tehát nem lett kormányzó de Schäfer luxemburgi ezredes sem, akit utána jelöltek. Sorra jött aztán talán Európa minden nemzetiségéből egy-egy kandidátus, még Montenegrót sem hagyták ki, és Bozs-Petrovic-ot, a fejedelem sógorát is

kombinációba vették. Hasztalan, Krétának ma sincs még kormányzója, mert a fényes kapu ügyesen kisiklik a kérdés végleges megoldásából. Legújabbán Oroszország szorítja György herceg jelölését. Első ízben ellenezte, ma ő maga követeli megerősítését. A porta persze vonakodik, a megerősítést megtagadja és Kréta leshe, míg kormányzót kaphat.

Az olasz inség. Olaszországban mindenfelé napirenden vannak egy hét óta a zavargások, amelyeknek a kenyér drágasága az oka. Hogy az inségen enyhítsen, Umberto király leszállította a gabonavámsót hét és fél lírától ötre. Rudini miniszterelnök ezt a szénátus pénteki ülésében jelentette be, amikor Camporeale interpellációjára válaszolt. Az inség egy másik enyhítése a kisgazdák földadójának eltörlése lesz, amit Luzzatti pénzügyminiszter fog javasolni a kamarában. A mint már egyszer megirtuk, főuri képviselők egy csoportja ez ellen akar küzdeni, ami ha tenyleg bekövetkezik, ugy esetleg fölölzlatják a képviselőházat.

A mosakodó Konstantin. A görög trónörökös egy interview alkalmával megint erősen mosakodott, nemcsak, de megtámadta Rallis miniszterelnököt is, azzal vádolván, hogy a larioszai csata előestéjén a város feladására kényszerítette őt, a trónörökösöt, azért — mint mondta — a görög hadsereg Sedánját elkerüljék. A trónörökös ezután kifakadt a sajtó támadásai ellen. Magamra nézve — ugy mond — közönyösek ezek a támadások; de mivel meg vagyok győződve, hogy Görögország a mostani dinasztia nélkül fenn nem állhat, nem zellelenségnek tűnnek fel előttem ezek a rendszeres támadások és ezek a törekvések, amelyeknek az a céljuk, hogy a királyság egyes személyiségeit gyalázatba döntse. A trónörökös kijelentette, hogy a haboru eseményeiről szóló jelentése már a hadügyminiszter előtt van és reméli, hogy nemsokára közzéteszik. Majd kiderült, hogy mint főpáncsnok, minden lehetőt megtett arra, hogy megmentsen a hadsereget a teljes megsemmisítéstől. Ismerte ő a hadsereg állapotát és el volt tőkélve, hogy minden eszközzel ellene szegül a hadüzenetnek. Szerencsétlenség mások határozottak. Rallis, akit a trónörökösnek Larisszara vonatkozó nyilatkozata dolgában megkérdeztek, azt felelte, hogy erről most mitsem közölhet.

szíven olykor, midőn színültig volt keserűséggel, aggodalommal, rossz sejtelmekkel.

Ha volt azon a nyakkendő még egy kis sima folt, a mit az Antal Gábor avatlatlan ujjai össze nem gyűrtek, ökre tette most Liza teljesen, a mint haragosan utána kapott. Lehetetlenség volt már abból csinos csokrot kötni. Lerántotta hát a férfi nyakából a karkjára dobta.

— Majd kivásalom elébb. Várjon, — szós oda Antal Gáborak, ki még mindig ott térdelt a zsamolyon. Liza hatrább tolta székét a kiment.

Kissé nehézkes volt a járása, mint az olyan nőké szokott, kik nehéz házi dologgal foglalkoznak. Mozdulataiban mindig sajátos vegyülete nyilvánul az alázatosságnak, a jóindulatnak a dacznak, melyek tökéletesen meg is feleltek a helyzetnek. Oyan távoli rokonfele volt az Antal szülei hazánál, s ki eseléd a dologban, segít a bajban s teher az örömeik között. Barna házi ruha volt rajta, tiszta, ropogós és feltűrt ujjából kilátszott a leány izmos, gömbölyű karkja.

Erre dobta volt a nyak endőt s ez most lenyult róla hosszan, mint egy kigyó. És Liza olyan megvetéssel, félelemmel s utálattal is nézett reá, mintha csakugyan kigyó lett volna: átnok, gonosz eszköze valamely szerencsetlenségnek.

— Várjon, — szólt vissza még egyszer s Antal Gábor ugy érezte, hogy guny és bosszuvágy szorult ebbe a rövid szóba.

Várt. Csak ott a zsamolyon, két könyökét arra a székre támasztva, melyen Liza ült az előbb.

A széken egy kis zsebkendő maradt.

Közönséges, oleó fajta, piros szélű zsebkendő. Egy sziv volt behémezve vastag vörös pamuttal, kissé görbe, formátlan sziv. Erre nézett s Antal Gáborak ugy tetszett, hogy olyan az a görbe sziv, mint egy nevetésre huzódott szája. Nem nézhetett rá, olyan rút volt. De ha behunyta is a szemét, akkor is látta a nevetésre görbült száját. Hogy nevet! Gunyosan, hangtalanul, azzal a befelé fordult nevetéssel, melyben a karöröm nyilvánul. Gonosz öröm az a keserves helyzete fölött, midőn tehetetlenül várnia kell, míg egyetlen ép nyakkendője visszanyeri rendes formáját, míg Liza újra bejön, ránez kutató szemével aztán ott babrál sokáig nyaka mellett kivörösödött kezeivel, melyeknek érintésére ő már nem érez semmit semmit.

S ez alatt, ott, a havó ő készűl, talán türelmetlenül várakozik valaki, a ki megígértette vele, hogy ma mindenesetre eljön. Talán kinyitja az ablakot, kidugja csinos kis fejét, szétneéz lopva körül, mint a jövevelesű kisasszonyok szoktak, ha nem egészen korrekt dolgok mégis csak elkövetnek valahogy.

A mama rászól: Ida! S a kicsike megrettenve huzódik vissza a mama felügyelete alá, mely mindig jelt ad magáról a legérdekesebb s a legveszedelmesebb pillanatokban. E miatt aztán alig válthatott még vele pár jelenőségteles szót.

Egy egy hosszabb tekintet egy egy bátoritan kezzoritas, néhány mindennapi szó az alapja annak a tündér-várnak, melyet képelele vágyai szerint építhetnek egyik látogatástól a másikig, összekötve fáradságos, sikertelen kísérletekkel, hanyag külsejének javi-

ásában. Most éppen egy mondat egy tekintet s egy mosoly okozott neki ilyen keserves munkát, mint a milyet a nyakkendőjén elkövetett.

— Társaság lesz nálunk, — mondta tegnap Ida s ugy tetszett, mintha figyelmeztetve nézett volna végig Antal Gábor hanyag külsején.

Ettől aztán ő akaratlanul is a nyakkendőjéhez kapott. Idejében ismét feluton volt mar, hogy megtegye rendes utazását a park körül.

Akkor mosolygott Iduska egy kicsit, s szeliden nézett rá fényes kék szemével, mintha megköszte volna neki ezt a mozdulatot melylyel lehűtővé tette magát az ő kifogástalan légkörében.

— Kisasszony, — mondta Gábor, mert ez a megszólítás is az ő esetlenségei közé tartozott. — Törődik kegyed az en szerény külsőmmel is valamelyest?

— Iduska, — kiáltott a figyelmes mama, a ki lánya pirulásából s az Antal Gábor nézéséből azt következtette, hogy nem lesz tanácsos bevárni a valamelyes bővebb fejtegetését, megvárataat Antal Gábor csak óra-díjas tanár. Arra, hogy egy gondos mama kombinációba vehetne — kevés. Ugy statisztának azonban a társaságban elég jó.

— Iduska! szölo't még egyszer — igazít meg a hajadat.

Iduska engedelmeskedett. Gyűrűs kezeiket végig simogatta haján s ugy gondolta, a mamájának teljesen igaz van. Az angol hajviseleten nem szabad megtörni egyetlenegy borzas hajszálát sem. És nagy készséggel simította el a hibát.

Az osztrák zürzavar. Ausztriában eddig semmi kecsesítő jel sem mutatkozik a nemzeti-égek kibékülése mellett. A prágai tartománygyűlés eseményei éppenséggel nem alkalmasak a békülés mellett táplált remények megörökítésére, osztrák kormánykörök megis biztosra veszik a megegyezést. Azt hiszik ugyanis, hogy a nyelvrendelések tervezett módosításának publikálása után a német ellenzék nagy része felhagy az obstrukcióval és így a rájhszrát egybehívását és munkaképességét nem fogja az többé megakadályozni.

TARKA ÉLET.

A cigánybáró.

— Kávéházi tréfa. —

A Nagyváradi utca egyik kávéházában igen mulattató történet történt tegnapelőtt este.

Négyen ültek a kávéház sötét háttérében egy márványasztal körül. Egy nagybirtokos, egy hivatalnok, és egy hírlapíró, meg egy intelligens arcú cigányfiú, ki valamely heverő bandából került a társaságba.

Az ifjak asztalánál meglehetősen jó kedv, az asztal alatt pedig tekintélyes számú üres pezsgősüveg ütött tanyát. A jó kedv pedig hangos szavakban és nevetésben jutott kifejezésre, mi a kávéházi vendégek figyelmét többé kevésbé a társaságra irányították. Különösen a pezsgősüvegek durranása csinált nagy reklamot.

A közfgyelem azonban egy cseppet sem alterálta a mulatókat. A hangos nevetés, mi az egyes apróbb szellemeskedéseket követte néhány kibiczet is hozott az asztal közelebe, a kik gyertyaként álltak körül a pezsgősüvegeket.

A hivatalnoknak nem tetezett a kibiczes, de halgatott. Csak mikor a kibiczek egyike, kinek személyében egyik legélelmesebb izrealita vallású kis kereskedőjét tisztelheti a kabai közvélemény, ujjával a cigányra mutatva megszólította a különben jámbor, szelíd arcú hivatalnokot.

— Kérem szépen ki az a fiatal ur ott? Oly ismerős nekem?

A megszólított mérgesen nézett a kíváncsi állampolgárra, de tekintete lassanként vissza-

nyerte előbbi szelidségét s előzékeny hangon válaszolt.

— Hjah! Az nagy ur. Gazdag báró. akarja ismerni?

— Kérem, nagy szerencsémnek fogom tartani ismeretséget. Én vagyok Rosenduft Kabáról.

A hivatalnok intett a cigánynak, hogy most báróvá kell lennie. A fiú menten cigárettára gyujtva, lovagias arcot vágott, s büszke eleganciával nyujtotta oda kezét a megtiszteltnek, mikor a bemutató szavak elhangzottak.

Rosenduft ur Kabáról. B á r ó D a j n a Rudl.

Rosenduft ur alázatos tisztelettel vette le fejéről kalapját s kétrét görbülve állott meg a muzsikus előtt.

— Kérem szépen, ugy látásból már régen volt szerencsém a méltóságos báró urat ismerni és véghet-tlenül örülök, hogy elég boldog lehetek személyesen is kezét szoríthatni méltóságoddal.

A muzsikus változatlan arccal hallgatta a szakalmas polgártárs hálalkodásait, aki folytonosan kétrét hajolva, s kezét a lehető legalázatosabban dörzsölve, felette komikus látvány volt.

A társaságon erős köhögési roham vett erőt, amely csodálatosképp ragadós volt, mert a közeli kibiczek, majd a vendégek, és cigányok lassanként mind köhögtek.

— Ö méltósága azonban megtartotta komolyságát s fitymalva tekintett szét.

— Ugy látszik, gyenge idegeik vannak az uraknak. Lám a Dajnakat nem bántja az influenza.

— Ugy van — szolt Rosenduft ur még jobban megörbülve.

— De már mégis sok ez a köhögés. Mi bajuk lett az uraknak? — indulatoskodott a báró. — Már meguntam hallgatni. Jöjjön Rosenduft, üljön le és beszéljessünk. Ön kereskedő ugy-e bár? Szokott terményeket is vásárolni? Üljön le hát egészen arra a székre, nem török az le! Azért érdeklődöm maga iránt, mert legutóbb nem igen vagyok megelégedve a zsidómmal. Most is van 4000 mázsa búzám a magtárban, amit nem tudott eddig jól eladni. Pedig szük világ van a buzara. Azon gondolkodom, hogy nem jó volna-e magát megbiznom az eladással.

Hogy is hívják csak? ... Ahá! Blumenduft ugy-e ... vagy Eizenduft. De mindegy, akár-hogy hívják, maga tetszik nekem; csak ülne le már arra a székre tisztességesen!

Rosenduft ur a hetedik mennyben érezte magát a méltóságos szavakra. Milyen kitünő összeköttetést szerez a véletlen. Alázatosága a végtelenségig s kézdörzsölésének gyorsasága a maximumig fokozódott, s felénken ülve a székre s a világ legloyalisabb mosolyával szólalt meg.

— Kérem szépen, kérem szépen. Nagyon sokszor hallottam hírét a méltóságos báró Dajna családnak. Az én megboldogult apám ezelőtt 30 esztendővel bérlője is volt báró ur kedves atyjának. — Sokszor emlegette előtünk.

— Igazán? Ez kitünő!

— Igenis kérem szépen még pedig sokáig. Tessék elhinni, hogy én is mindig azon fogok igyekezni, hogy méltóságodtól a megelégedést kiérdemeljem.

A társaság egyik-másik tagja már fuldoklani kezdett a nevetéstől. A pinczerek kendőjükkel tömtek tele a szájukat mikor kiszolgáltak. Csak a tréfacsináló hivatalnok arca maradt komoly s szemei éles tekintettel örködtek a csend felett s utasították rendrea kaczagókat.

A cigánybáró remekül vitte szerepét. Látta, hogy az asztaltársak nem bírják tovább nevetés nélkül, hát könyved mozdulattal felállt az asztal mellől.

— Talán léghuzam van itt, hogy ugy köhögnek.

Jöjjön Blumendrukk, menjünk tovább, míg elmúlik az influenza! Apropos! Tud maga ferblizni?

— Tudok, kérem aláson igenis — szolt Rosenduft ur, nyomon követe a bárót. Én mindent tudok, amit csak méltóztatik parancsolni.

— Akkor hát játszunk pezsgőbe. Pinczér kártyát és bort ide!

A kártya azonnal etókerült a pezsgő is hangos durranással jelentette, hogy jelen van.

— Osszon Eizenkrancz ur!

A szerencsés kabai osztott és vesztett. Mély alázattal vette ki az öt forintot és adta oda a pinczérnek.

— Most igyunk Sonnenkraut ur! hangzik a báró parancsszava.

A pinczér megtölti a két poharat a bá-

Sokaig nem válhattak ezután szót, még csak tekintetet sem. Iduska zongorázott: bár csak ugy hangjegy nélkül, egyszer sem nézett oda, a hol ő állott. Valami elháríthatatlan akadály volt közük! egy jól kifeszített kabátnak a háta. Aki a kabátban volt, rákönyökölt a zongorára s míg tüzes szemével az Iduska pillantását leste, halkán füttyözötte a dallamot. Neki ez is elég, minthogy egyáltalán minden illik annak, kiről szelében beszélnek, hogy 4 lónak ura.

A társaság csoportokra gyűlve csevegést mosolygott és nevetett nagyon finoman, illent dőn és unalmasan. A hölgyek csukorkakaszopogattak s közben oda szoltak egy-egy kifogástalan gvallernak, »Nem mondja! Igazán Nagyszerű! S a mit azok még is mondtak, ami igaz és nagyszerű volt, csupa gunyos megjegyzés az Antal Gábor külvejére, eseten szabásu ruhájáról, nehézkés cipőiről, melyből hiányzott minden szellem és gondolat. Antal Gábor e napon tudta meg, hogy e ketőj nem a fejökben, hanem ebben viselik azok a kedves, énnivaló fess fiúk, kik hamar megnyerik a nők tetszését S ő eddig még mindig a könyves boltba nyitott be: pedig a divat árus-hoz kellett volna! Antal Gábor felugrott a számláról s kiszolt az ajtón:

— Liza ... kérem ...
— Megyek már! Lám, milyen türelmetlenül várakozik rám! Itt vagyok Nos térdelem.

S mikor a férfi kissé szegénylősen mosolyogva elfoglalta előbbi helyét, Liza a fejéhez kapott, mintha szédült volna. Talán a vasaló gőze ártott, talán jutott eszébe valami. Régi ábránd, régi titkos vágy, olyan regényes

álom, milyennel a szegény lányok szokták magukat mulattatni regényolvasás és színházak hiányában. Álom szövegének szerelmes lovagokról, kik nem ölegetik meg szeretkező szelvényükben, hanem térdet hajtának imádott hölgyeik előtt, kik lehajolnak s a lovag homlokát érintik forró ajkakkal.

— Liza, esedezem ... nagyon szépen szólalt meg Antal Gábor remegve a nyakkendő sorsáért.

— Sohse féljen! felelt Liza. Csak tartsa, jól hátra a fejt.

Már ő is tudta, hogy nagyon előnyös helyzet így, ha nem akarjuk, hogy a szemünk be tekinthessen.

Pedig az ő apró, sötétkék szemei nem panaszkodtak már. Nézése üres, bamba volt mint annak, ki fájdalomában már nem is gondolkodik.

— Liza érezte, hogy kissé nehéz a keze merev az ujjá, de azért elkészült a esokor szerencsésen és kecsesen állott. Kifogástalanul hódításra készen. Milyen könnyű volt, milyen lenge. Ki sejtette volna, hogy egy szerető leányzav lemondása van beléköltve kecses ágaiba ...

Most már csak a kabát hiányzik! — kiáltott fel a férfi s köszönet helyet az ablak felé fordult.

Az utcán, az ablak alatt nevetett valaki s hangos beszéd hallatszott. Nők, férfiak jöttek arra könnyű tavaszi ruhában, szeles napernyők alatt. Antal Gábor megismerte. Liza is megismerte; az Iduska előkelő társasága volt. Mind a ketőjük szive megdobbant. Gábor arra gondolt; Iduska egyedül vár rá. Liza pedig azt leste, hol látja meg a setalók között

Ott voltak mindnyájan. A nevető lányok a gunyolódó gvallérok, a mama is nagy, tollas kalapjával. Aztán jött meg egy pár, szoros egymás mellett, karöltve, a hogy a jegyesek szoktak, mikor már a mama nincs nyomukban.

A nagy csipernyő alatt, mint egy kis rejtett fészekben, olyan biztonságban csevegnek, összehajtvá fejeiket. A mama most elő ment s nem kiáltott rájuk minden perczen: Ida! Ida! Lánya kisérojének négy lóva, predictuma volt s olyan nyakkendője, a mely teljes biztosítékot nyujtott izleseér elegentia-jaért. Oh ez bátran megmagyarázhatja a valamelyest.

Mint egy szép, tarka, modern izlésben festett kép, olyan ez a nevető csacsogó társaság, könnyű tavaszi ruhában, csipkés napernyő alatt, ibolya, jaezint illatt között, A tavaszi nap lemosolyog rájuk, aztán hirtelen egy darab szürke felhő takarja el a fényt, A oevetés, beszéd halk zümmögéssé válik, aztán elenyészik csendesen. Üres lesz az ablak. homályosak a szemek szürke, nehéz a levegő.

A tükör még mindig ott lóg az ablak kapcsán s benne a csinosan megkött nyakkendő, Előbb csak magában, egyszerűen, aztán azzal az erős, nagy férfúkezzel, mely rácsapott, hogy a várakozás remény lemondás e valódi remekét nyomban megsemmisítse.

Liza ott állott az asztal mellett. Összeszorította a szemeit, az ajkát s a kezét is, mintha segített volna tépni, gyúrni szét-szaggatni.

ró kocczint és iszik a míg a háttérben morajként zug a nevetés. Blumenkraft ur azonban nagyon vontatva nyult a pohárhoz. Hirtelen ugyanis alapos vallási aggodalmak támadtak: aziránt vajjon készítenek e kóser pezsgőt s ha igen, vajjon ez kóser gyártmány-e? Zsidó volt-e az a pinczér ki az üveget felbontotta? Fogas kérdés valamennyi.

A hivatalnok a szomszéd asztaltól észrevetve zavart. Az okát is sejtette. Odamegy a tűnődőhöz és a fülebe súgja.

— Megakarja sörteni a bárót? Mért nem iszik?

Ez hatott. Savanyu arccal emelte szájához a poharat s nyelt néhány kortyot, de arca azt mutatta, hogy rosszul esett.

Ez menten feltűnt a bárónak.

— Savanyu talán a pezsgő?

— Dehogyan kérem szépen.

— Akkor igyunk tovább Pinczér még egy üveg bort.

Osszon Kraftenberg ur!

A körülállók a visszafojtott nevetéstől vérvörös arccal oldalogtak tova.

Rosenduft ur arczáról lassanként eltűnt a savanyúsággal vegyes loyális mosoly. Az ijedség és remélet szállásolta magát oda.

— Mi lesz ennek a vége?

Jatszani muszáj, pedig kész üzlet még nincs. Inni is muszáj, pedig a hitsorsosok köröskörül látják, és még hazavihetik a híret Kabára.

Szökésre vette volna a dolgot s sürgős ügye akadt a kártyaszobában. Bement oda s keresett valami más kijárást, hogy észrevétlenül megugorhasson. De nem volt egérut semerre, csak az utca felől, azt a kijárást pedig a báró asztala uralta.

Visszakerült tehát a kávéházba s ott idegesen járkált össze-vissza. Nem tudta mit csináljon.

— Rozenschmalz ur! jöjjön már, kiált a báró az asztal mellől. — A báró ur varja — szólítgatják meg a pinczerek. Nem volt más ut mint visszaülni az asztalhoz és osztani.

Megint vesztett s megint ivásra került a sor. S arca valóságos chaosát tükrözve vissza a különböző érzelmeknek, különösen akkor, a midőn a furfangos cigány báró egy nyereséggel járó üzleti vállalatról kezdett beszélni neki.

Felénken ülve széken gépiesen fogta a poharat, de nem ivott. A báró ismét rászólt.

— Igyék hát, mert osztoznia kell újra.

De már ezt sem bírta ki szegény. Világyorsan ugrott fel az asztaltól, s szó nélkül sietett az ajtóhoz. — Ott egy pillanatra visszafordult, és dadogva köszönt majd attól felve, hogy visszarántják ennél egy merész ugrással kívül termett az ajtón es eltűnt a láthatárról. Viharos derűtség hangzott fel utána.

A cigánybáró pedig mikor látta, hogy atya régi bérlejtének élelmes magzata, s a báró D a j n a család nagy tisztelője végre keppen megugrott, letette a báróságot és visszament a bátsó asztalhoz cigányának.

A kávéházban pedig akkor éjjel oldaljáról panaszkodott mindenki.

Lulu.

Színház.

Folt, amely tisztít. Ugy volt tervbe véve hogy Echeharaynak ebben a brilláns drámájában a fő női szerepet; Matildét Komjáthyne fogja játszani. Mint ma értesülünk: a szerep eljátszásáról Komjáthynek gyöngelkedése miatt le kellett mondania s helyette Matildét Fáy Flóra veszi át, kinek ez lesz első szerepe melyet egy nagy közönség előtt, mint újat kell bemutatni. Kíváncsian tekintünk vállalkozására elé.

Komáromy Mariska, színházunk állandó vendégművésznője, pénteken lép fel újra hosszabb pihenés után, a mikor Forraynak rég nem adott operettjét, a Libapasztort fogják játszani. A művésznő vasárnap valószínűleg pihenni fog s föllépését csak hétfőn folytatja. Eddigi tervek szerint vasárnap Bankban kerül színre.

Március 15-ének megünneplése. Komjáthy János színigazgató erősen készül rá, hogy március 15-ikének, a szabadságharcz ötven évén jubileumának színházi megünneplése is méltó legyen Debreczen városához. Március 15-én nagy alkalmi tabló lesz s azonkívül előadják a budapesti népszínházzal egyidejűleg Verő Györgynek »Márciusi napok« című új alkalmi darabját, a melynek tárgya a magyar szabadságharcz végső mozzanatait öleli fel.

Műsorváltozás. A színtársulat tagjai, közül többen betegesen fekszenek. E miatt aztán a hét folyamán többször megeáltoztatták a műsort. A legújabb változás arról szól hogy a holnap, esütőtökre hirdett »Hivatalos feleség« előadása emarad s helyette a »Valeni nász« című színmű kerül színre.

A Gésák. A társulat erősen készül a »Gésák« vagy egy japán teaház története« című világhírű operette előadására. Serényen folynak a darab zongorai ének-próbái, nemkülönben a nagyszámú tánc- és játékgyakorlatok. Fényes új díszleteket és gazdag s jellemzetesen kiállított kosztümöket is külön készített el darabra az igazgató. A »Gésák« fővárosi diadala és a színházi körök várakozása és buzgósa után itélve, e bájos »énekes játék« nagyon érdekes, vonzó műsor darabja lesz az idei színtársulat. Amint Szathmáry betegségéből felépül, hozzafognak a vizsínház nagysikerű újdonságának, a »Coulisset ur«-nak próbáihoz is.

Színházi műsor.

Pénteken: »Libapasztor«, operett Komáromyval.

Szombaton: »Ninette« operett Komáromyval.

Vasárnap »Igmándi kispap«, népszínmű Komáromyval.

Hétfőn: »Kornevillei harangok«, operett Komáromyval.

Kedden: »Durand és Durand«, vígjáték. Szerdán: »Folt, amely tisztít«, először. Csütörtökön: »Folt, amely tisztít«.

Pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn: »Gésák«, új operett L. Komáromy Mariskával.

Az új utcanevek.

Debreczen jan. 24.

A város közgyűlése holnap fogja tárgyalni a tanács előterjesztését egyes utcák és terek új elnevezéséről Vecsey Imre tanácsnok előadó tervezete alapján.

Eszerint az eddigi elnevezésekben a következő változások alnauak be és névtelen utcák a következők elnevezést nyernék:

I. ker. Csapó-utcai városrész: Nagy Csapó-utca — Csapó utca. Nagy-Szapannos utca — Szapannos utca. Szarvas piac vagy Csicsogó tér — Árpádtér. Kis Csapó utca Kis Péterfiával együtt — Rakóczy utca (Két Rakóczy szerepel városunk történelmében) Kis Szapannos utca a Leány utcaig — Kölcsey utca. (A »Himnus« költője emlékére.) Kis Szapannos utca a 407 és 409. számoktól a N.-Csapó utcaig 216 számmal szemközt — Kazinczy utca. Morgó utca — Eötvös utca. Eddig névtelenek: A Veres és Faragó utcák közt — Péczely utca. (A Kut és Nyil utcák közt — Dószegi utca (mindkét elnevezés az érdemes tudósok után) — Kut, Nyil és Homok utcák közt — Nagy Sándor utca (a debr. csata hősről) Homok utcán kívül — Apaffy utca (főiskolánk jöltevéje, Apaffy fejedelem emlékére.)

II. ker. Péterfia-utcai városrész: Nagy Péterfia utca — Péterfia utca Kis Mester u. — Bethlen utca. (Bethlen Gábor fejedelem iránt való hálából) Kis Köz a főiskola mögött — Gönczy utca, Nagyerdőre vezető fasor — Simonyi ut. (Baró Simonyi József tábornok fásította be először ezt a utat.) Serház utca a Liba kert serral és Retek utczával — Konvéd utca. Eddig névtelenek: A Kut, Nyil és Homok utcák közt — Damjanics utca; a Hadházi utczáról — Gyöngyvirág utca; Ké-

malom utca végén — Bem József utca; a közpörház mögött Kórház utca; az István malom előtt a mentelepig — Ferencz József utca; a nagytemplom és kollegium között — Kalvin tér.

III. ker. Hatvanutcai városrész: Nagyhatvanutca — Hatvanutca. Nagymesterutca — Mesterutca. Kishatvanutca — Jókaiutca. Eddig névtelenek: A Mesterutca gőzmalomtól a Libakertig — Hortobágyutca. Kishatvan és Csokonaiutcák közt — Mátyai-utca. Nagyhatvanutczát Nagyujtuczával összekötő új utca — Reáliskola utca.

IV. ker. Piacutcai városrész: Külső Salétromsor — Salétromutca. Kisujtucz — Simonffyutca. Kenyérpiacz — Gróf Dégenfeldtér. Tizenhárom város — Delibábutca. Rucza-utca — Török Bálutca. (Debreczen földesura és a reformáció bajnoka emlékére.) Karcuutca — Révész utca. (Révész Bálint és Imre emlékére.) Ispótyutca, belső Salétromsorral — Erzsébetut. Eddig névtelenek: Kadas- és Miklóstuczák közt új utca — Vigkedvő Mihályutca. (A törökvilággal főbíróról.)

V. ker. Vargautcai városrész: Nagyváradutca — Váradutca. Kisváradutca — Hunyadi-utca. Külső Czigány sor — Homokkertsor. Liba-utca — Vörösmarty utca (A »Szózat« költőjének emlékére.) Sirály utca — Boldogfalvi utca Gyár utca — Ve bóczy utca Barany utca — Teleki utca. (Gróf Teleki László emlékére) — A jelenlegi Teleki utca a Szent Anna utca meghosszabbításául — Szent Anna utca. Eddig névtelenek: Az indóház és Telegdy fürdő közt — Petőfi tér Timár Csér és Barany utcák közt — Halapi ut.

Szent Anna utca végén — Ailla tér. A cser utcai iskola előtt új utca — Bank utca. VI. ker. Kossuth utcai városrész: Kisczegled utca — Czegled utca Kisdudó Kigyó és Mátyai utcák együtt — Kigyó utca Csk utca — Fazekas Mihály utca Oláh utca Lorántfy utca. Eddig névtelenek a Kossuth utcai templom előtt levő tér — Meliusz tér (Az első ref. püspökről.) Kigyó és Pacsirta utca közt — Monostor utca Temető utcaján kívül — Dobozi utca (Kiváló debreczeni patricius család a XVII században.) A temető alatt a Möricz telepig — Virag utca. A Csicsogó térről a Möricz föld felé — Samsoni utca. Kis Czegled utca végétől a temetőig és Szél utcaig — Boeskaai tér.

Újdonságok.

Diszletháború.

— Mucsai kép.

Mucsán folyik a háború, csikorognak a fogak. Az egész intelligencia fel van habrodva és elsepressel fenyegeti az egész világot, de legkivált a falu tüzoltóságát.

Özvegy Kuczoráné szalonjának utca ablakából egy nagy borjueres zászló van kitűzve, amely harcra, élethalál harcra hívja fel Mucsai lakosságát.

A szalonban a falu notabilitásai a dühtől rekedt hangon tárgyalják a verlézítést, kint az utcán pedig tengernyi tömeg zug, s ökleit az égnek emelve fenyegeti a világrendet.

L o h o g h y Gyula népirnok az egyik oldalról, Pipa Pál és Jenő néptribunok a másik oldalról buzdítják a tömeget, hogy tagadja meg az unjonozást, a községi adófizetést és ne menjen el a képviselőtestületi gyűlésre mindaddig, míg az előjáróság elégteltelt nem ad azért a hallatlan arculcsapásért, amit a polgárságon elkövettek. Feliratot kell intézni a képviselőházhoz, a legfelsőbb közigazgatási bírósághoz, a római pápához, a szociálistákhoz és J a g e r Marihoz, amelyben követelni kell, hogy töröljék el a föld színeről Magyarországot, vagy vonassák vissza azt a rettenetes ukázt, mit Mucsai tüzoltói kibocsátottak.

Hiszen hallatlan az, a mi ott történt. Ilyenre még nem volt példa a civilizáció történetében. Az ember arcába kergeti a vért, ha rá gondol.

Képzelmek csak! D i c s ö f y Janos a magyar muzsa e felkent bajnoka a falu meghívására társulatával vendégszerepelni jött Mucsára s szíjgyártó helyül a község tanácstermét adták oda neki. A czókmókók számára pedig a község háza kocsiszinjében mutattak helyet, a mucsai önkéntes tüzoltó egyesület vizipuskája mellett. A színtársulat az intelligencia és a felséges nép közmegelegedése mellett tartotta előadásait, mikor egyszerre csak előállott a tüzoltó főparancsnok és azt mondja, hogy vigyék el a kocsiszinból a diszleteket, mert azoktól nem tudja rendesen megkenetni a vizipuska kerekeit. Vagy vigyék el tehát onnan a czókmókat, vagy nem külmazoltatja a vizipuskát: s akkor leég a falu három nap alatt. Nem husz, nem tíz, nem öt, hanem csakis három nap alatt fog leégni és tönkremenni a falu. Ezt jegyezzék meg jól!

Hát nem iirtozatos ez! Lehet-e aztán ezon esodalkozói, hogy erre langba borult az egész falu s a nép felben hagyott minden munkát, a közügy és a politikai pártok megszűntek, csak az volt az egyedüli kérdés:

— Diszlete, vagy kulimáz?!

És a harc folyik, mert a tüzoltók nem engednek, a nép és Dicsöföy pedig szintén nem engedhetnek, az természetes. Így borult langba Mucsá.

Igen tisztelt Mucsaiak!

Nekem, aki mindig meleg érdeklődéssel viseltettem Mucsá község iránt, engedjék meg tisztelt polgártársaim, hogy nagy harcukba beleszóljak.

Kérem önöket, igen tisztelt honfitársaim, ne gyujtsák fel a falut s ne semmisítsék meg a világrendet, mert higgyék el; másképpen is meglehet oldani e roppant kérdést.

Nem kell hozzá még egy szakasz esendőr sem. Csupán annyit szükséges, hogy a két ellentábor közül az egyik lengye okosabb, egy parányival mint a másik és engedjen egy keveset.

Egyezzenek ki s hordjanak el néhányat azokból a diszletekből és akkor a vizipuska kerekeit kényelmesen meg lehet kenni.

Igy lesz diszlet is, kulimáz is, béke is.

Liviusz.

*** Márczius 15.** A debreczeni főiskolában nagy a készülődés a felszázados évforduló díszes megünneplése végett. Kiküldött bizottság készíti elő az ünnepség egyöntetű programját s hozzá tudomásra már legközelebb. A tanári kar a jövő iskolai év Bulyovszky Gyula-fele pályadíját erre az iskolai övre áttevén, belőle február 24-iki határidővel 45 frtot tűzött ki egy márczius 15-ének felszázados évfordulójára irandó alkalmi ódára.

*** Megyei közgyűlés.** Hajdumegyé törvényhatósági bizottsága közgyűlését február hó 11-en fogja megtartani, amikor is számos érdekes ügy kerül tárgyalás alá.

*** Nyugdíj ellenőrző bizottság.** A városi tisztviselők tegnap delután Komjáthy, Arthur főjegyző elnökele alatt gyűlést tartottak amelyen a nyugdíj ellenőrző bizottságba a maguk részéről Bészler Károly tanácsnokot, Boczkó Samuel főkapitányt és Beke Imre kiadó választottak meg.

*** Számonkérőszék a megyénél.** A megyénél gróf Degenfeld József főispán elnöklése alatt február hó 5-én a számonkérőszék ülést tart.

*** A megyei állandó választmány a** övő hó 5-éő ülést tart, melően a közgyűlése tárgyait készítik elő.

*** A szerelem miatt.** Veres István skilősi születésű napszámos, ki isten kegyelméből 39 tavaszt látott elvirulni, két héttel ezelőtt nagyon keserves napra viradt fel. Magi Erzsébet, kivél törvényellenesen élvezte a boldog családi élet örömeit, világosan megmondta neki, hogy sem testének, sem lelkének nincs immáron reá szüksége, mehet a merre lát: le is ut fel is ut. Veres István felsőhajtott erre, hogy minek is van szerelem a világon s még egyebet is tett, i. e. elhatározta, hogy elnémitja azt a szívet örökre, mely Erzsébet iránt szerelemre gyult. Tettének elkövetésére f. hó 23-ik napját tűzte ki határidőül Enapon ugyanis mindenkéül egy felliteres palacot vásárolt, hazavitte a homokkert utczai 2981 sz. a. lévő lakására, tele rakta falon rangaós gyufával s ezután megtöltötte jöfele szív-erősítővel vagy k ö z n y e l v e n szölvá: rummal. Pár pillanatig ázni hagyta a gyufát és hogy a drága szíverősítő ízet el ne vegye teljesen, egy hajtasra kiürítette az üveg tartalmát. Nem egészen ugyan, a mennyiben a gyufa szálok teljes épységben az üvegben maradtak. Ennek megtörténte után pedig, mint a jól nevelt öngyilkosokhoz illik, kiabálni kezdett segítségért, mert úgy érezte, mintha gyomrában kétszázhetvenhét ezer gyufagyár gepezete működne. A hazbeliek nyomban össze futottak s értesíteték az esetről az I. ker. kapitányságot, honnan dr. Balkányi ker. orvos Kovács Mihály r. biztos kíséretében a helyszínére sietett s a rozg gyomru szerel- mest beszállította a kórházba. Kétségtelen, hogy pár nap múlva baj nélkül hátat fordíthat a kórház kapujának, mert a rendőrség kezei közt levő felliteres üvegbe helyezett gyufa szálok fejei ép állapotban vannak s arról tesznek tanuságot, hogy kevés ártalmas anyag juthatott a szerelmes gyomrba. Ezek után pedig Veres megerdemelne, hogy Erzsébkja tart karokkal fogadja vissza kegyeibe.

*** Nemzetközi kiállítás Budapest.** A bécsi császári jubileum alkalmából a Bécs-et felkereső külföldieket a magyar székes fővárosba vonzó, arra indította Budapest vezető iparos és kereskedő körét, hogy »Nemzetközi Kiállítást« rendezzen Budapest, az egészségügy, nép és hadsereg elemzés, sport és idegen forgalom részére, találmányok és újdonságok külön kiállításával kapcsolatban. A kiállítás a városigetben lesz és majus 15-étől szept. 30-ig tart. — Az eddigi ugy belföldi mint külföldi bejelentések után itélve, a kiállítás kiváló sikerűnek ígérkezik.

*** Elszakadt telefon huzalok.** A tegnap és tegnapelőtti erős hideg és zuzmarás idő a telefon vezetékekben nagy zavart idézett elő, miért a drótok több helyen elszakadtak. A telefon vállalat a zavar megszüntetésére megfeszített erővel dolgozik, de dacára ennek még két három nap beletelik míg a zavar teljesen megszűnik. A mint értesülünk harmincz vagy negyven vonalat teljesen ujonnan kell kiépíteni.

*** Az izr. hitközség tisztújítása.** A debreczeni izr. hitközség választási bizottsága az alapszabályok 14. 15. és 16. ik §§-ai értelmében felkéri a választókat, hogy a már készített névjegyzékben foglalt és *gal meg nem jelölt nevek közül 50-et tisztán és lahatólag huzzanak alá és az így elkészített névjegyzéket 1898. évi. január hó 30. vasárnap d. e. 9 óráig az alóírt választási bizottságnak a Kisuj-utczai iskola tanácstermében személyesen adják át. Megjegyzetven, hogy azon szavazati ív, melyen 50-nél több név van alá huzva, semmis, hogy a *gal jelöltek még 3 év óta nem lévén tagjai a hitközségnek, az alapszabályok értelmében meg nem választhatók, az esetleg ezekre eső szavazatok figyelembe nem vehetők s hogy a szavazati ív csak személyesen a kitűzött határidőben adható át, mert ezen idő eltelté után szavazati ívek többé el nem fogadhatók. Mindazok, kik elnézésből szavazati ívet nem kaptak, a választás napján a választási elnök urnát új ívet kaphatnak. Debreczen, 1898. január 18. A választási bizottság. — Ezzel

kapcsolatban megemlítjük, hogy a január hó 23-án megtartott nagy értekezlet által kiküldött jelölő bizottság, a következő 70 hitközségi tagot jelölte ki, kik közül 50 név az eredeti, a hitközség által szétküldött választói név l a j s t r o m o n (Felhívás) alahuzandó, mert szavazni csak is azzal lehet. Dr. Balázs (Brüll) Bertalan, Dr. Bakonyi Samu, Dr. Balkányi Miklós, Dr. Balkányi Ede, Baum Miksa, Bechert Manó, Békési Albert, Berger Vilmos, Biederman József, Boros Izidor, Csengeri Ferencz, Darvas Izidor, Deutsch Adolf m. a. felügyi, Drucker Mór, Emmerich Arnold, Erber Vilmos, Falk Lajos, Dr. Fejér Ferencz, Fischer Adolf, Dr. Freund Jenő, Fleischmann Mór, Fried Emil, Fürst Ödön, Geiger Simon, Hartsten Péter, Hidvéger Mihály, Hirschfeld Ármin, Hochfelder Jakab, Hoffmann Sandor, Kandel Ferencz, Dr. Kardos Samu, Katz Jakab, Keiner Adolf, Dr. Kellner Elek, Dr. Kemeny Mór, Klein Márton, Khon Adolf és Lipót Lichtschein S., Liedermann M., Lukacs A., Markus Miksa, Nagy Javab, Ormódi Lajos, dr. Popper Alajos, dr. Popper Mór, Preiser Salamon, Reichman Ármin, Reich Herman, Roseberg József, Rosenfeld Márton, Rosenfeld Mór terménykereskedő, Rosenthal Daniel, Rosinger Lajos, Rott Lipót, Sorger József, Stern J., dr. Szántó S., Schneer Samuel, ifj. Schwarcz Vilmos, Schwarcz M. L., Térei József, Turai Farkas, Ujlaki Henrik mérnök, Várady Ignác, Weisz Levy, Weisz Sándor, Weinberger Lajos, Zelenka Samu. Ezeket a jelölteket kivül természetesen még más nevet tartalmazó lista is fog forgalomba kerülni, ugy hogy hatalmas harcra van kilátás.

*** Zeneakadémia hangversenye.** Szotyori Nagy Karoly kitűző zeneakadémiájának negyedik népszerű hangversenye holnap esütőfőtkön delután lesz a Bika szálló dísztermében. A kiváló műsossal bíró hangversenyre, melynek teljes programját lapunk más helyen találja az olvasó. — fölhívjuk a zenekedvelő közönség figyelmét.

*** Új szállótelep a szomszédban.** Nagy szabasu szállótelepítésre készülnek többen Hajdu-Vamos-Pércsen. Szabó Lajos a debreczeni szálló és borter melő szövetkezet igazgatójának kezdeményezésére. Ezek hat holdat fognak beültetni. A telepítést Szabó Lajos eszközli s abban kivüle részt vesznek még Tóby József, Weiszprémy Zoltán, Csanak Jenő, Freund Jenő Debreczenből és Krémer Fülöp Budapestről, sőt H.-Vamos-Pércs községe is, mely vagy három-száz kat. holdnyi szállót telepít. Ezt is Szabó Lajos fogja berendezni. Tervebe van véve egy cognac-szesz főző gár alpitása is.

*** Hölgyeknek** esinos és elengás utczai, bálai és menyasszonyi ruhákat, belépőket készit — jutányos áron — a legújabb divat szerint felelősség mellett *Kronovitz Matild* Budapestről Nagy-uj-utca 1707. szám, (Weinberger Lajos ház.) — Angolruhákat különös figyelembe ajánl.

*** Kávéházi jelenet.** Tegnap éjjel városunk egyik nagyobb kávéházában három tagu kompánia aldozott kalabriasz istenének. A pinczér ott sürgőt forgott s feszült érdeklődéssel varta a fejleményeket. Tudniük a tarsnag egyik tagja már régóta köcsön kért tőle 1 fort 20 krt s azt megadni vonakodott. Most tehát elhatározta, hogy ha az illető nyerni fog irgmatlanul követelni szja a tartozás kiegyenlítését. Fortuna kegyébe fogadta a pinczért. Az adós ur frtot nyert. Ő tehát elébe állpt az adósnak s tisztességes hanglejtéssel követelte a kölcsönadó t 1 frt 20 kr kifizetését. Az adós fizetett, még pedig oly formán, hogy arcul vágta a kis pinczért a tolakodásért. Ez sem volt rest, kezét ütésre emelte s ugy vissza adta a neki ajándékozott pofont, hogy az adós szeme karikákat hányt. Általános botrány keletkezett ez után a kávéházban s minthogy a felek nem békültek ki, várhatók még újabb csattanások is a dologban.

*** Hajtóvadászat** a debr. vadásztársulat f. hó 30-an reggel 8 órakor hajtóvadászatot tart a Halápon levő hármas hegynél, talákozás a Halápi csardánál.

* **Félholtan.** Az éjjel a rendőri őrzést a Nyugoti soron egy a földön fekvő eszméletlen, felig megfagyott emberre bukkant. Bevitték a központba, ott mogához térítették és rájöttek, hogy bizony félholt állapotába részegsége juttatta Csobai Mihályt. Miután foglalkozása és rendes lakása nincs, az előlelete pedig rosvott, eltolonczoltatják szülőhelyére;

* **Kártékonyf férgek pusztítása.** A m. kir. földművelésügyi miniszterium az állandó gazdasági tudósítók jelentéseiből arról győződött meg, hogy egyes helyeken a cserebogarak, nem különben egyéb kártékonyállatok és növények irtása, valamint a hernyózás csak hiányosan és felületesen történik. Ennél fogva felhívja valamennyi alantós hatóságot, hogy ez iránt szigorúan őrködjének; s ha valaki a törvény ellenére a fent megjelölt kártékony állatok és —növények irtását nem eszközölné, az illető hatóságnál tegyenek ellene feljelentést. A gazdaközönség tehát saját érdekében is helyesen teszi, ha a rendelet szigorú betartását tűzi ki feladatul.

Pável püspök és birodalma.

Pável Mihály nagyváradi püspök 1898. január 26-án ünnepi meg főpásztori működésének huszonöt éves jubileumát. Ebből az alkalomból kifolyólag érdekesnek tartjuk, hogy a püspök életrajzán kívül szóljunk valamit a nagyváradi egyházmegye belső viszonyairól. Negy évvel ezelőtt, mikor Nagyváradon a Pável ellenes tüntetés történt, az ország szeme erre a pontra fordult, mert az utcai tüntetésekben két nagy momentum ütközött össze: a magyar hazafiság és vele szemben az arulás vádjá.

A nagyváradi egyházmegye az ország összes katolikus diecezesei között a legnagyobb. Szathmár-, Szabolcs-, Hajdu-, Bihar-, Bekés-, Arad- és Csánadmegyék tartoznak hozzá s mivel épp e megyéket vegyesen lakják magyarok és románok, nemzeti és kulturpolitikai tekintetben is igen fontos, hogy ki az egyházmegye feje, kik intézik egyházi és iskolai ügyeit s minő viszonyok vannak az együtt lakó románok és magyarok között. S ama tagadhatatlanul nagy befolyás következtében, melyet a papok a népre gyakorolnak, kiváló fontossággal bír, hogy a papok milyen szellemben intézik a hívek lelki szükségleteit s hogy idomítják át a nép gyermekeinek lelkét.

A nagyváradi román püspökség ingatlan vagyona, birtoka kiterjedése nagyobb valamennyi püspökségénél a nagyváradi latin szerzetes püspökségét kivéve, melynek összesen 239.000 hold birtoka van, amelyből tisztán a püspök jövedelmét teszi 189.000 hold. Pável püspök birtoka 139 ezer holdra rug, de földjeinek nagyobb része erdő és használhatatlan legelő. — A p ü s p ö k s é g u e k mind a mellett évi nyolczezer forint jövedelme van.

A püspökséget Maria Terézia alapította 1777-ben s a lefolyt 100 év alatt Pávellal együtt 8 püspök volt az egyházmegyének. — Sajátságos és elég érdekes dolog, hogy e püspökök majd mindannyian magyar hangzású nevet viseltek. Az első püspök volt Kovács Meletius, akit még az egyházmegye megalapítása előtt 1748-ban a nagyváradi latin szerzetes püspök mellé osztottak be, hogy neki segítségére legyen a g. kath. hívek lelki szükségleteinek elintézésében.

Utána jött Dragosy Mózes, akit 1776-ban neveztek ki püspökké s mint ilyen egy évre rá elfoglalta a Maria Teréziától alapított egyházmegye főpásztori állását. — 1788-ban utódja lett Darabanth Ignác. Alatta II. Lipót a jezsuiták nagyváradi kolostorát román fiúnevelőintézeté alakította át 1792-ben. Az intézet ma is áll s díszes épületen aranyozott betűkkel van ranyomva: Tinerimeii romane Gr. Cat. 1892. II. Leopold.

Nagyot haladt a váradi román püspökség Vulkán Samuel vezetésé alatt, a ki 1806-tól 39-ig viselte főpásztori állását. Ő fejezte be a mostani szép székesegyház építést, amely

egyike hazánk legnagyobb templomainak. Ő alapította a belényesi román gimnáziumot, a mely ezért halálának napját minden évben gyászünneppel szokta megülni.

Vulkán püspök működése a hívek vezetéseben is szefőlött eredményes volt, úgy, hogy a görög keleti vallásról is igen sok családot, sőt falut megnyert a görög katolikus hit számára. A Szamostól egészen a Dunáig terjedt a püspökség határa s 179 egyházközség, négy főesperesség és 400 főközség tartozott a fönhatósága alá. A hívők száma 122.000 et tett ki.

Vulkán halála után három évig üresedésben volt a püspökség. Végre 1842-ben Erdélyi Vazul bárót neveztek ki az állásra.

Az ő kezdésére és közbenjárására történt, hogy az erdélyi román érsekséget visszaállították s ugyanekkor 1855-ben, a most már nagyon magyarápodott váradi egyházmegyétől kiszakították a Maroson túl eső vidéket az ugynevezett bánágot s megalapították bele, a lugosi püspökséget. Ugyanebben az időben alkották meg a szamosújvári püspökséget is s valamennyit most már a Balázsfalván székelő gyulafehérvár-fogarasi érsek fenhatósága alá rendelték.

Erdélyi báró 1862-ben halt meg. Utódja lett illyosfalvi Papp-Szilágyi József, a ki tíz éveny évi főpásztorokodás után 1873-ban halt meg. A király még ugyanabban az évben Olteán János lugosi püspököt nevezte ki Nagyváradra. Alatta 1877-ben nagy ünnepeket közt ülték meg a püspökség föllállításának századik évfordulóját. Olteán 1837-ben született s már 38 éves korában, 1877-ben meghalt. Mikor lugosi püspökké neveztek ki, alig volt 31 éves.

Utána jött péterity-i Pável Mihály, a ki a király 1879 jnnius 8-án a szamosújvári püspöki székből Nagyváradra helyezte át.

Pável Mihály 1827 szeptember 6-án született a szatmarmegyei Lénárdfalván. Középiskola tanulmányait Nagybanán és Szatmáron fejezte be s teológus lett Ungváron. A bölcsészeti tanulmányokat Kassán végezte s oly kitűnő tanuló volt, hogy a királyi konviktusban nyert alkalmazást. Teológiai tanulmányait Bécsben végezte be. 1848-ban a szatmárharc kitörésekor elűjárni tudta nélkül hazajött és azoknak a románoknak a csoportjába állott, a kik a veszedelemben is ragaszkodtak hazánkhöz. 1352-ben Ungváron pappá szentelték és Popovics Vazul püspök jegyzője lett. 1856-ban átment a szamosújvári egyházmegyébe és 1859-ben Szlatinára Maramaros megyében tetek lelkésznek. Itt később főesperes, majd püspöki vikárius lett. 1871-ben Maramaros-Szigeten választották képviselővé. Az országgyűlésen azonban nem sokkal maradt, mert 1872 szeptember 11-én a király szamosújvári püspökké nevezte ki. 1873 január 26-án szentelte föl és avatta püspökké Vancsa János érsek Balázsfalván. 1898. jan. 26-án van tehát 25 esztendeje, hogy Pável püspökké lett. Ezt a negyedszázados évfordulót üli meg most Nagyváradon. Hat évig volt csak a szamosújvári egyház püspöke, mert 1879 január 20-én a király a nagyobb, tekintélyesebb és jövedelmezőbb nagyváradi püspöki székre helyezte át.

Mikor Pável Olteán püspök örökébe lépett, nagyon sok rendelleneséget talált s különösen a püspökség gazdasági ügyei szertelődött el voltak haugyolva. Olteán püspök tulságosan bőkezű, mondani pazarló ember volt, a ki sok költséget okozott az egyházmegyének. Bár nagy pénzen renováltatta vagy ujjaépítette a nagyváradi és a belényesi püspöki kastélyokat, legtöbb idejét meggyőjtől távol, Budapestben vagy másutt töltötte. — Pávelnak első gondja a gazdaságra esett s e tekintetben rövid idő alatt nagy eredményeket ért el. Pótolta és helyrehozta elődje mulasztásait, de ehelyett maga elhanyagolta egyházmegyéje többi belső ügyeit, melyek a papnevelésre, az alsó papság és a nép közötti viszonyra, az iskolák vezetésére vonatkoznak. Mindezeket a dolgokat rábízta a kanonokjaira, a kik közül egy-kettő nem járt el lelkiismeretesen a rábízott ügyek intézésében. A múlt év elején történt, hogy

az oláh újságok kegyetlen hajsztát indítottak Pável, vagyis inkább a kanonokok ellen s oldalszámra sorolták föl a legszenzációsabb leleplezéseket. Ezek közt, hogy a kanonokok a fölügyeletükre bízott kerületekbe nem járnak el soha, az iskolákban elősegítik a magyarosítást s az alapítványokat nem kezelik kifogástalanul.

A Tribuna sok tízezer frntyi hiányt is talált, de csak elhalt főpapokat gyauított meg lelkiismeretlen kezeléssel s egy most is élő kanonokra — névtelenül — ráfogta, hogy az árvák és özvegyek nyugdíjalapjának kezelésében visszaélést követett el. Nagy feltűnést keltettek ezek a leleplezések s sokan kíváncsi szemmel nézték a váradi püspöki aula felé, varva a cáfolatot. Ez meg is jött, hogy a számonkérőszék rendben találta az összes számadásokat. Ezzel egyszersmind hirt jött annak, hogy Pável az árvák és özvegyek nyugdíjalapjának kezelését más kanonokra bízta s lenyegesen átfurmálta a palotapapságot. Ekkor tapasztalhatta a püspök, hogy embereiben mennyire megcsalódott. Mikor mindez kiderült, teljes szigorúsággal lépett föl s az egyházmegye ügyei azóta a rendes mederben folynak.

Amit ezen a téren tapasztaltunk, körülbelül ugyanaz nyilvánult meg az egyházmegyei élet többi részében is. Tessék elhinni, hogy abban a hazaárulási vádban, mely 1893-ban Pávélre nehezedett és oly kíméletlen utcai tüntetésben nyilvánult meg, a legfőbb rész nem Pávél illethette jogosan, hanem tanácsadóit. Nincs szó róla, ezek közt is vannak igazi honfiak, ennek tartjuk és tartottuk miudig Laurán Ágoston dr. kanonokot, aki az egyházmegye legtanultabb és legképzettebb embere. Mind az a dolog, ami az ő felügyelete alatt áll, kifogástalan, korrekt és valóban hazafias.

Rá van bízva a tanítóképző intézet és a nagyváradi fiúnevelőintézet, vagyis a kieszeminárium vezetése. Csak az utóbbit kell néznünk, hogy Lauránt megismerjük. Az intézetnek ma már elment jóhírve a Tiszatúlton s magyar szülők is szívesen küldik oda gyermekeiket. Minden évben átlag 15—20 teljesen magyar tanuló van az intézetben. Az oláh tulzók már régóta kiközösítették Laurán kanonokot az igazi románok sorából, mert egy mond, az ő vezetése alatt a szeminárium odáig fajult, hogy ott manapság nem is beszélnek másként a növendökek, mint Egy magyar íróember, aki egyszersmind előkelő állású férfiú Bihar megyében, egy alkalommal meglátogatta az intézetet. Azt várta — így írja le könyvében tapasztalatait — hogy román szót, román nótát hall a termekben s nagy volt az elesodákozása, mikor az udvarba lépve, magyarul halotta beszélni a román diákokat; magyarul tarsalogtak a magyar tanulókkal és egymás között s egy játszótársaság magyar vezényszóra ütötte fel a lapdát. Ebből az intézetből derek jóra való emberek kerülnek ki. Mindez Laurán kanonok érdeme. Nem is bocsátják meg neki a tulzók soha ezt az érdemet, ezt a bünt.

A nagyváradi gör. kath. egyházmegyének nincs saját papnevelő intézete. Teológusait majduem mind a magyar papnevelőkben képezik ki. Egy részük, a kiválóbb tanulók Budapestben a központi szemináriumban, egykettő Rómában a Szent Athanázról elnevezett görög kollegiumban, a többi a nagyváradi, szamári latin szerzetes és az ungvári rutén papnevelőintézetekben. Csodálkozva kérdezhetné akárki is, hát hogyan lehetséges tehát, hogy ha a kispapok magyar iskolában tanulnak, magyar teológusok közt nevelkednek, mire ki kerülnek falura, megváltozik egész eszméjüsrük.

Oka pedig annak a metamorfózisnak a románoknak szivósságán s ősi szokásaikhoz és ősi és h a g y o m a n y a i h o z való ragaszkodásán kívül az a körülmény is, hogy törvényeink sok jogot és kiváltságot adtak a görög egyháznak a nélkül, hogy érettük esérébe mast követeltek volna köteleességnek hazához való hűségéül, melyet mindenki lelke és szíve szerint tartozik megövní. Els

ilyen kiváltság, hogy a gör. kat. egyháznak a román nyelv az egyházi nyelve. Mindenkinél a keze és szive maga felé először és nem csoda, ha könnyelműen fogták fel hivatalukat, Am nézzük az oláh újságokat s azt találjuk, hogy minden hónapban, sőt néha hetenkint is megbélyegzik egy két hazafias viaskedésű, többnyire váradai egyházmegyei pap nevét, a román közvélemény előtt. Tény az, hogy ez a papság, minden visszahuzódottsága mellett a leghajlandóbb a magyar kultúra befogadására s nincs meg benne az az exkluzivitás, mely a többi egyházmegyei — balászfalvi vagy szebeni — papságot jellemzi. Biharban, Szabolcsban, Szatmárban sok helyütt magyar a társalgás nyelve a papok családjában, fiaik, lányaik, magyar iskolába járnak és társaságba járnak, magyar újságot járatnak.

E helyeken a népnek is magyar a kultúrája, erkölce, szokása s csak a vallása az, mely nemzetiségéhez köti. Hisz akkor nagyot haladtunk, mondhatnák az emberek. De épp itt van a vitás pont, mely míg egyrészt megnyugtató a kétségeskedőket, másrészt aggodással tölti el azokat, kik hazánk jövőjére gondolnak.

(Vége köv.)

CSARNOK.

Atyafilátogatás.

— A magyar társadalmi életből. —

A Szabad Lyceum estélyén 1898 jan 22-én

Elmondta: **Eötvös Károly**

Folytatás.

Voltak osztálykiigazító perek, voltak visszacszerzési perek, amelyek az ősi javaknak visszacszerzésére irányulnak, mikor valamely nemesi birtok valamely nem nemes ember kezére került. Az a nem nemes fordíthatott rá akármennyi fáradságot, szorgalmat, építhetett rá kastélyokat, parkokat, befektethetett abba ezeket, milliókat, annak a nemzetiséghez tartozó nemes embernek akármilyik agazata jogosítva volt az ősi birtok visszacszerzésének címén a birtokost megtámadni, ha igazolta nemzetiségének jogát a birtokhoz, perret megnyerte.

Voltak százféle érvénytelenítési perek. Ha nemes ember eladta birtokát, tartozott meginteni rokonait, hogy eladja, ki akarja átvenni. De sokszor nem tette ezt. — Akkor 100 év múlva előállott egy oldalági rokon és követelte a birtokot. Voltak érvénytelenítési perek ex perjudic, vagyis sérelem címén indított perek, a melyek szerint eladásoknál semmi érték nem adatott, vagy annak megfelelő érték vissza nem adatott.

Voltak érvénytelenítési perek, miután valamely nemes eladta a birtokát, de amely eladás csak addig volt érvényes, míg ő és az ő áca él. Egy oly eladásnál, amelynél az adás-vevési szerződésen nem volt még a közpecsét, vagy nem volt hiteles helyen meg erősítve. Voltak érvénytelenítési perek, a mikor a nemesség hiánya miatt perelték a nemesi birtokot. Ez az egyetlen része volt az ősiségnek, amelyet az 1844. törvényhozás mar érvényesít és kimondja egy már alig érthető törvényben — magyarul mondta ki, de azért nem érthető — hogy az országban született, állandóan itt lakó, törvényesen bevett vallásu nemes honfű valamely címen szerzett javakra nézve nemesség hiánya miatti nem bírhatási ügy uton ezentúl nem hangozathat. Jogász ember megérti, ha minden szót megmagyaráznak neki. A törvényhozás tehát 1844-ben azt akarta kimondani, hogy nem nemes ember is vehet nemesi birtokot és épp az ellenkezőjét mondta ki, midőn azt mondta, hogy csak oly ember bírhat nemesi birtokot, ki Magyar országban született, állandóan itt lakik és nemes ember.

De nem csak ezeken a címeken lehetett a nemesi birtokot megtámadni, hanem a pör-ujtásnak száz meg százele oly címen is mely

ról a jogász világ azt mondja, hogy mindaz a jogezim adományozás rendszere alapján keletkezett.

Az adományozott birtokba a birtokost, a nemes embert be is kellett iktatni. Ez sokféle szertartással járt. Az iktatás lehetett tiszta, alattomos, lehetett csalárd, vagy fondorkodó. Az iktatásnak ellentmondhatott a szomszéd, vagy mas tulajdonos, ki igaz jogot vélt formálni a birtokhoz. — És az ellentmondásból keletkezett millió pör. Add okát, miért mondasz ellent, vagy miért fogadd el az ellentmondást. Vagy miért nem fogadtad el az ellentmondást. Ha titkos volt az iktatás és nem volt tiszta. Ha titkos volt és azonkívül fordulattal jött létre, vagy ha nem volt titkos, de fordulattal jött létre, vagy ha az iktatáson ellentmondtak, vagy ha megtámadták joggyökösen. Megtámadták azon a címen, hogy nem volt-e hűtlenség, vagy megvasszakadása a családnak, amelynek a birtokot a király adományozta. Ezekkel a címekkel összefüggésben, ezen címek közül többnek összekeveredésével folytak a nagy nemesi pörök 48 előtt, kivált a mult században, ami azt jelentette, hogy az ősrégi rendszer mellett semmi sem volt biztos és ha a birtokos 150 esztendő után, ha azt hat nemzedék háborítatlanul bírta, nem volt biztos, hogy a birtok az övé marad-e de egyben biztos volt, hogy találkoztott egész seereg rokon, aki őt birtokában megtámadta, biztos lehetett abban, hogy ő is meghal, az unokája is meghal az is aki perel ellene, mielőtt a pernek vége lesz.

Fölmerül a kérdés, hogy függ ez össze az atyafilátogatással?

Bizony szorosán összefügg, minden nemes embert legjobban védte birtokában az, ha ő betudta bizonyítani, hogy ő ahhoz a nemzetiséghez tartozik, amelynek őse szerezte a birtokot. Tehát minden nemes embernek tudni kellett, hogy ő melyik nemzetiséghez tartozik és minden nemes embernek gondoskodni kellett, hogy erre nézve az ő bizonyítványai rendben legyenek. Erre nézve a törvény intézkedett.

Megjegyzem azonban, mielőtt a törvény intézkedésére térnék át, hogy nemcsak az említett címeken támadták meg a nemes embert, de megtámadtak nem ritkán azon a címen is, hogy ő nem ahhoz a nemzetiséghez való, vagy annak a nemzetiségnek nem ahhoz az ágazatához tartozik, amely jogosítva van a birtokot birni. Az ilyen megtámadást intézték olyanok, akikről a törvény azt mondja, ha a perüket elvesztették, hogy a vértagadás bünebe estek. Mikor a törvény a vértagadás ellen intézkedik, akkor intézkedik arról, hogy a nemes ember miképp gondoskodjék, hogy be tudja bizonyítani, mely nemzetiséghez és a nemzetiségnek mely ágazatához tartozik.

Folyt. köv.

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 116.

Bérlét 93 sz.

Csütörtökön, jan. 27-én

A valeni nász.

Színmű 4 felv. Irták Ganghoffer Lajos és Brociner Mari. Ford. Kürthy Emil.

Személyek.

Fortunat Demeter, földbirtokos

Baenstiben

Adél neje

Jouel fiok

Notara Arisztid, földbirtokos

Valeniben

Bogdan M. volt miniszter

Zoé neje

Pia leányuk

Csuku Pantasi államügyész

Aldeanu, megyefőnök

Lidia neje

Nizetti képviselő

Oiescu a Bomba kiadója

Grünspecht, bankár

Barbu cigányzenész

Szanda leánya

Püspöky
F. Csigabázy
KomjathyHaday
Szenes
Csügényi V.Fai Flóra
Fenyéri
Eröss J.Kovács F.
Rubo
TanaySziklay
Szathmáry
Komjathyné

Paraszkieza cigánynő Nota

gazdasszonya

Velice községi előjáró

Konstantin öreg paraszt

Dragos kovács

Alexe komornik } Fortunatnál

Joan inas

Corove tvszéki elnök

Janku Bogdan inasa

Morozzi r. biztos

Vendégek. Darpboneczok. Pórok. Pórnók. Czigányok. Törvényszéki hallgatóság. Idő: Jelenkor. Színhely Románia.

Cserényi A.

Fancsy

Nagy J.

Bartha

Makray

Racz D.

Eröss J.

Herczegh

Sarlózy

Holnapután pénteken, 1898. január 28-án

L. Komáromy Mariska vendéjátékával

Bérletszűnetben

Liba pásztor.

Operette 3 felvonásban. szövegét írta Lukásy S. Zenéjét Forrai Miklós.

Meghívó

az 1898. évi január 27-én, csütörtökön délután 5 órakor ta tandó **Népszere**

IV.

Zeneakadémiai Hangversenyre

a «Bika szálloda» disztermében.

Rendező: **Szotyori Nagy Károly** igazgató.

Közreműködők: Szotyori Nagy Károly igazgató, P. Nagy Zoltán akadémiai tanár, Tóth Árpád akadémiai tanár, Friedmann Samu akadémiai tanár, Friedmann Sándor akadémiai tanár, Friedmann Samuné Südfeld Paula akadémiai tanárnő, Asbóth Vilma akadémiai tanárnő és

Rédei Szidi operanékesnő Budapestről.

MŰSOR:

- Chopin-Wilhelmy.** a) «Nocturne». **Wieniński H** b) «Souvenir de Moskau». Hegedűn előadja: **Friedmann Sándor** tanár; zongorán kíséri: **Tóth Árpád** tanár.
- Maillart.** Aria «Villars dragonyosai» cz. operából. Éneklő: **Rédei Szidi** művésznő. Zongorán kíséri: **P. Nagy Zoltán** tanár.
- Braga G.** «Az angyal dala.» Előadja: gordonkán: **Friedmann Samu** tanár; zongorán: **Friedmann Samuné** tanárnő; harmoniamon: **Szotyori Nagy Károly** igazgató.
- Allaga G.** «Magyar dal czyklusz.» Cziembalmon előadja: **Asbóth Vilma** tanárnő.
- Liszt Ferencz** Tannhäuser «Nyitány». Zongorán előadja: **Tóth Árpád** tanár.
- Goltermann G.** a) «Grand Duo» II ik tétel, Andante. **Davidoff.** b) «A szövökutnál.» Gordonkán előadja: **Friedmann Samu** tanár; zongorán kíséri: **Friedmann Samuné** tanárnő.
- Delibes L.** a) «Cadixi lány». **Kern Aurél** b) «A te kerted...» Éneklő: **Rédei Szidi** művésznő; zongorán kíséri: **P. Nagy Zoltán** tanár.
- Hubay Jenő.** «Carmen Abránd.» Hegedűn előadja: **Friedmann Sándor** tanár; zongorán kíséri: **Tóth Árpád** tanár.
- Liszt Ferencz.** «Rakóczy induló.» Zongorán előadja: **P. Nagy Zoltán** tanár.

HELYÁRAK: Páholy: 4 frt. Ülőhely: 1 frt. A öhely: 50 kr.

Zeneakadémiai növendékek szülői számára ülőhely 50 kr.

A növendékek szabadjegyet kapnak.

Páholy-, ülő-, kedvezményezett és szabadjegyek Szotyori Nagy Károly igazgatónál kaphatók a Zeneakadémiában. Teleky-utca.

Jegyek kaphatók Csáthy Ferencz könyvkereskedésében és a hangverseny napján a pénztárnál. — Ruhátár 5 kr.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással
1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.
Levéloríték czégnomással
1000 drb. 2 frttől feljebb.

Monogrammal ellátott
Lakadalmi és báli meghívók.
Eljegyzési kártyák
nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ívek, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menü kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitűnő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczershámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen“ kiadóhivatala.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főpostával szemben.